

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne ühtekuuluvus“

(2022/C 498/08)

Raportöör: Gaetano ARMAO (IT/EPP), Sitsiilia abimaavanem ja maavalitsuse liige**POLIITIKASOOVITUSED**

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE (RK)

Sissejuhatus

1. toonitab algusest peale, et majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus on üks Euroopa Liidu toimimise lepingus (artikkel 174) sätestatud peamisi eesmärke, et saavutada konkreetset harmoonilist ja tasakaalustatud areng kogu Euroopa Liidus ja selle piirkondades;
2. rõhutab, et digitaalse ühtekuuluvuse käsitlus nõuab tehnoloogia olulise rolli tunnustamist meie elus ning ühtekuuluvuse eesmärkide loomimist liidu digitaalõigustesse, -põhimõtetesse ja -poliitikasse, mistõttu on vaja vastavalt läbi vaadata ELi toimimise lepingu artikkel 175;
3. meenutab, et 2021. aasta aruandes „ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter“ rõhutas Euroopa Regioonide Komitee digitaalse ühtekuuluvuse keskset tähtsust kaasavate ühiskondade loomisel ELis: digitaalne ühtekuuluvus on oluline täiendav mõõde ELi aluslepingus määratletud traditsioonilisele majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele (⁽¹⁾). Digiüleminek võib aidata vähendada sotsiaalset ja territoriaalset ebavõrdsust, jõudes ka kodanikeni, kes muud järeksid teatavatest teenustest kõrvale või kellele oleks neile vaid piiratud juurdepääs;
4. tuletab meelde, et digitaalse ühtekuuluvuse käsitlus ja panus, (⁽²⁾) mis tuleb konkreetset anda selle saavutamiseks, nagu on kirjeldatud Euroopa Regioonide Komitee hiljutises olulises tuleviku-uuringus, (⁽³⁾) tähendab, et igal Euroopa kodanikul on asjakohane juurdepääs internetile ja digiteenustele ning et ELi digitaalse taristu suveräänsust ja vastupidavust tugevdatakse;
5. rõhutab, et EL peab tegema tööd selle nimel, et muuta digiüleminek kõigile ELi kodanikele võimalikult kättesaadavaks, ning pöörama erilist tähelepanu sellele, et aidata vähem arenenud piirkondadel, samuti neil, kus valitsevad püsivad ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, nagu saarestikud, äärepoolseimad piirkonnad, saared, piiriülesed ja mägipiirkonnad, kiirendada oma digiüleminekut, võttes arvesse nende ainulaadseid probleeme oma eeliste maksimeerimisel ning vastastikuse koostöö tähtsust;
6. tunnistab, et kuigi tehnoloogia on oluline vahend, mis aitab meil kohaneda ühiskonna kõiki valdkondi mõjutavate keeruliste olukordadega, on digitehnoloogia keskne roll COVID-19 pandeemia reageerimisel ja sellele vastupanuvõime suurendamisel toonud esile puudused digitaristus ja digikirjaoskuses ning muutnud digilõhe ELis veelgi märgatavamaks;

(⁽¹⁾) ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter, IV peatükk – Digiüleminek kohalikul ja piirkondlikul tasandil, lk 63.

(⁽²⁾) Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Digitaalne Euroopa kõigile: kohapeal arukate ja kaasavate lahenduste pakkumine“ (ELT C 39, 5.2.2020, lk 83).

(⁽³⁾) Susana Fontana, Fabio Bisogni (Fondazione FORMIT), Simona Cavallini, Rossella Soldi (Progress Consulting S.r.l.), „Territorial foresight study in addressing the digital divide and promoting digital cohesion“, 16. mai 2022 (projekt).

Lahendamist vajavad probleemid

7. tuletab meelde, et „[d]igilõhe“ on mõiste, mis viitab „info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate (IKTd) juurdepääsu ja kasutamise erinevatele tasemetele ning täpsemalt puudujääkidele internetipõhiste digiteenuste kättesaadavuses ja kasutamises“⁽⁴⁾. Komitee toonitab, et kiire ühendus kõigile Euroopa Liidus – alates linnadest kuni maa- ja äärepoolsete piirkondadeni – peab olema üldhuviteenus ja seda tuleb vastavalt käsitleda;

8. rõhutab, et digitaalsed kommunikatsioonivormid tekitavad demokraatlikele protsessidele ka uusi väljakutseid. Paljude inimeste jaoks on peamine uudisteallikas sotsiaalmeedia, mille operaatorid teevad harva faktikontrolle. Digitaalsed arutelud sotsiaalmeedias võivad viia sotsiaalse polariseerumise ja killustumiseni. Mõjutamiseks on suur potentsiaal, eelkõige kasutajate käitumist suunavate algoritmide kasutamise kaudu;

9. rõhutab, et digitaalne ühtekuuluvus peab tegelema liidus kasvava digitaalse lõhe põhjustega ja probleemidega piirkondades, mis piüüavad digitaalset lõhet ületada, kuid on siiski endiselt maha jäänud, kuigi digilõhe suurenemist ei peeta ametlikult ohuks ELi ühtekuuluvusele;

10. rõhutab, et äärepoolseimatel piirkondadel, saartel, piiriülestel, demograafiliste probleemidega silmitsi seisvatel ja mägipiirkondadel⁽⁵⁾ on geograafilised, majanduslikud, demograafilised ja sotsiaalsed iseärasused, millega kaasnevad ainulaadsed probleemid. Nende hulka kuuluvad piiratud suurus (pindala, rahvastik, majandus), piiratud kohalik turg ja raskused mastaabisäästu saavutamisel, suured transpordikulud, tagasihoidlikult arenenud tööstusharudevahelised suhted, puudujäägid ettevõtlusoskustes, taristus ja ettevõtetele teenuste pakkumisel (võrreldes mandril tegutsevate ettevõtetega) ning kodanikele pakutavate sotsiaal- ja koolitusteenuste piiratus. Lisaks seisatakse saarestikes, millele on võimalik juurde pääseda vaid teise või kolmanda saare kaudu, silmitsi veel teist laadi koormusega, nagu on viimati märgitud dokumendis „Euroopa Parlamendi raport ELi saarte ja ühtekuuluvuspoliitika kohta: praegune olukord ja tulevased väljakutsed“⁽⁶⁾;

11. tunneb muret selle pärast, et olemasolevad digilõhed ELis ei vähene, vaid pigem suurenevad digiülemineku järgmiste põhikomponentide osas⁽⁷⁾:

- Andmed põhiliste digioskuste taseme kohta kohalikul ja piirkondlikul tasandil ei ole saadaval. Selle asemel on kasutatud lähendit, mis näitab inimeste võimalust iga päev interneti kasutada. Kuigi mõnes läänepoolses ELi liikmesriigis (DE, SE, NL, BE) on linnade ja maapiirkondade digilõhe digioskuste osas kahanemas, on see kõigis teistes liikmesriikides endiselt märkimisväärne.
- Ühenduvuse ja digitaristu valdkonnas on maapiirkonnad järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu (NGA) leviala ja suure võimsusega võrkudega majapidamiste koguleviku osas endiselt maha jäänud.
- Ettevõtete digiüleminekut mõõdetakse ELis paiknevate üksisarvikute (üle 1 miljardi USA dollari suuruse koguturuväärtusega idufirma) arvu abil ning see näitab, et need on suures osas koondunud Euroopa mandriossa ja pealinnapiirkondadesse.
- Aastatel 2019–2020 suurenes lõhe avalike teenuste digiteerimisel linnades elavate ja linnapiirkondades elavate inimeste vahel;
- märgib, et tähelepanuta ei saa jätta äärepoolseimate piirkondade erijuhtumit, kuna nende ainulaadne ja keeruline tegelikkus, nagu on tunnustatud ELi toimimise lepingu artiklis 349, nõuab ELi poliitikameetmete kohandamist nende iseärasustega mitte ainult majandusliku ja sotsiaalse, vaid ka digitaalse ühtekuuluvuse huvides;

⁽⁴⁾ OECD (2021), „Bridging Connectivity Divides“, OECD Digital Economy Papers, nr 315, OECD Publishing, Pariis. Kättesaadav internetis: <https://doi.org/10.1787/e38f5db7-en>.

⁽⁵⁾ Kokku elab 15 Euroopa riigis üle 50 elanikuga 362 saarel 17,7 miljonit inimest. Nendes piirkondades on SKP inimese kohta alla 80 % ELi keskmisest ning märkimisväärne osa neist kuulub endiselt vähearenenud piirkondade kategooriasse. (Allikas: <https://www.regione.sicilia.it/la-regione-informa/estimation-insularity-cost-sicily>).

⁽⁶⁾ (A9-0144 / 2022-159), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0144_ET.html.

⁽⁷⁾ Allikas: ELi iga-aastane kohalik ja piirkondlik baromeeter 2021, IV peatükk – Digiülemineku kohalikul ja piirkondlikul tasandil, A. Digiülemineku hetkeseis, lk 69.

12. märgib, et digilõhe vähendamiseks võetavate meetmete ulatus kattub mitme poliitikavaldkonnaga, muutes digitaalse ühtekuuluvuse horisontaalseks ettevõtmiseks. Seepärast väljendab komitee heameelt selle üle, et Euroopa tuleviku konverents tunnistas digitaalset ühtekuuluvust majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse täiendusena⁽⁸⁾. Komitee leiab, et digitaalne ühtekuuluvus on majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse osa ning seda tuleb käsitleda üldhuviteenusena;

13. rõhutab, et digitaalne lõhe mõjutab kohalikul tasandil osutatavaid teenuseid järgmistes valdkondades:

- tervishoid: puudulik juurdepääs e-tervise teenustele, digiühenduseta inimeste väiksem teadlikkus ja suurem oht puutuda kokku COVID-19 pandeemia ja mis tahes tulevaste pandeemiatega;
- haridus: ebavõrdne juurdepääs õppevahenditele; seisak haridusprotsessis; õpilastel on raskusi oma kodukeskkonnast tehnilise toe saamisega;
- muud põhiteenused: majandusliku tõrjutuse suurenemine seoses liikumisega sularahata ühiskonna poole; digiühenduseta elanikel on piiratud juurdepääs avalikele hüvedele, kuna kasutatakse üksnes digitaalseid teenuseid; sotsiaal-majanduslikud tingimused: sotsiaal-majandusliku lõhe suurenemine ühelt poolt nende vahel, kes saavad digivahendite abil kaugtööd teha, ja teisalt nende vahel, kes ei saa;
- sotsiaalse tõrjutuse suurenemine: digilõhe võib takistada inimesi osalemast veebi vahendusel toimuvates sotsiaalsetes algatustes ja kasutamast oma demokraatlikke õigusi;

14. on seisukohal, et digiteenuste kavandamisel peaksid ametiasutused ja muud digiteenuseid osutavad organisatsioonid võtma arvesse juurdepääsetavust mingit liiki meelega või puudulike digioskustega inimeste jaoks, tagades, et need teenused on juurdepääsetavad ka inimestele, kelle juurdepääsu võimalused on piiratud;

15. peab kahetsusväärseks, et digitaalse ühtekuuluvuse põhimõtte lisamine selle tagamiseks, et ükski piirkond ega inimene ei jääks ühenduvuse ja juurdepääsetavuse osas kõrvale, ei olnud ametlikult osa Euroopa Komisjoni ettepanekust võtta vastu Euroopa deklaratsioon digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks⁽⁹⁾;

16. tunnustab sihipäraseid meetmeid, nagu üldise grupierandi määrase hiljutine muutmine, lairiba-püsivõrkudele riigiabi andmist käsitlevate sätete muutmine ja lairibaühendust käsitlevate suuniste käimasolev läbivaatamine. Komitee palub siiski rohkem selgitada riigiabi eeskirjade kohaldamist digitaalse taristu suhtes ja neid veelgi lihtsustada⁽¹⁰⁾;

17. juhib tähelepanu sellele, et digilahenduste sihipärase kasutamise võimalik saavutada ulatuslikum CO₂ heite vähenemine. Suur väljakutse on aga andmekeskuste, lõppseadmete ja ülekandevõrkude kasvav energiatarbimine. Digiüleminek ilma sotsiaalse ja keskkonnavalase raamistikuta oleks ettevaatamatu. Digiüleminekuga peavad kaasema täiendavad meetmed, et piirata ressursside tarbimist ja vältida tagasilööke, mille puhul toob tõhususe kasv kaasa tarbimise suurenemise;

Digitaalse ühtekuuluvuse saavutamine

18. märgib, et digioskused ja digitaristu on digikompassi kõigi muude mõõtmete arendamisel keske tähtsusega. Komitee soovib seepärast Euroopa Komisjonil võtta kasutusele sihtotstarbelise pikaajalise strateegia, ressursid ja koordineerimismehhanismid ning neile pühenduda, kasutades liikmesriikide koostööl põhinevaid suuremahulisi projekte, et tagada igale kodanikule ajakohased digioskused ja -taristud;

⁽⁸⁾ Euroopa tuleviku konverents, aruanne lõpptulemuste kohta, mai 2022. 12. ettepanek: ELi konkurentsivõime suurendamine ja ühtse turu edasine süvendamine, meede 14, lk 56.

⁽⁹⁾ Euroopa deklaratsioon Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete kohta digikümnendiks, 26. jaanuar 2022.

⁽¹⁰⁾ Vt RegHubi aruanne „21st Century Rules for 21st Century Infrastructure – Overcoming obstacles to transport, digital, and green infrastructure deployment“, kättesaadav aadressil <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

19. soovib, et nõuetekohased digioskused peaksid saama kõigi elukestva õppega seotud meetmete osaks, et anda kõigile Euroopa kodanikele võimalus kasutada üldist internetile juurdepääsu õigust. Haridust ei tuleks selles kontekstis mõista mitte ainult koolituse tähenduses, vaid see peaks võimaldama kodanikel aktiivselt osaleda ja koguda mõtestatult teavet;

20. rõhutab sellega seoses, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kõige haavatavamate elanikkonnarühmade, näiteks eakate digioskuste arendamisele ja tagada, et neil oleksid vähemalt põhioskused, ning toetada noori vähem arenenud piirkondades, mille haridustulemusi mõjutab kriis kõige rohkem digitaalse lõhe ja asjakohasele veebiharidusele juurdepääsu puudumise tõttu mitmes piirkonnas. ELi poliitikas tuleks pöörata suuremat tähelepanu piirkondlikele erinevustele, eelkõige vähem arenenud piirkondadele, kui tegemist on haridusega seotud eelarveeraldise, et reageerida haridusalasele hädaolukorrale, nagu see oli viimastel aastatel. Digiõppe sisu peaks hõlmama ka rahvusvahemuste laste võimalusi, tagades sel viisil võrdõiguslikkuse kõigi sotsiaalsete taustade puhul;

21. rõhutab, et kõigi elanikkonnarühmade digikirjaoskuse lahutamatu osa on ka piisav meediapädevus, et hinnata teabe tõsiseltvõetavust, eelkõige tervishoiu, rahanduse ja päevakajaliste küsimuste valdkonnas. See on eriti asjakohane selliste nähtuste nagu libauudiste ja vaenukõne sagenemise tõttu;

22. teeb hiljuti avaldatud Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete deklaratsiooni järeelmeetmena ettepaneku, et Euroopa Komisjon näeks ette tervikliku raamistiku, õigusaktid ja vahendid Euroopa digiõiguste jõustamiseks ja tihedama koostöö edendamiseks Euroopa kodanikega, et tagada digipõhimõtete jagamine ja nende vastamine ühiskonna vajadustele. Ette tuleks näha 2000. aastal vastuvõetud ELi põhiõiguste harta läbivaatamine, võttes arvesse hiljuti ametlikult välja kuulutatud digitaalseid õigusi;

23. tunneb heameelt Euroopa tuleviku konverentsi soovitusel üle, mis puudutab seda, et võrdset juurdepääsu internetile käsitatakse iga Euroopa kodaniku põhiõigusena. Sellega seoses on keskse tähtsusega usaldusväärne juurdepääs internetile ja digiteenustele suveräänse ja vastupidava ELi digitaristu kaudu. Tuleks võtta meetmeid, et tagada aus ja avatud konkurents ning vältida monopolide teket ja turuvõimu üldist kuritarvitamist, seotust tarnijatega, andmete koondumist ja sõltuvust kolmandatest riikidest seoses taristu ja teenustega;

24. soovib vastavalt elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ametilt riikide reguleerivatele asutustele esitatud konkreetsetele soovitudele⁽¹⁾ edendada taristu jagamist (telekommunikatsioonioperaatorite ja muude teenuseosutajate, näiteks elektriettevõtjate, raudtee-ettevõtjate jne vahel), et vähendada lairibavõrkude kasutuselevõttuga seotud ja äärealadele tekkivaid kulusid;

25. juhib tähelepanu sellele, et paljudel piirkondadel on positiivseid kogemusi avaliku ja erasektori partnerlustega digitaristu arendamisel ja digilõhe vähendamisel, ning rõhutab piirkondlike digikeskuste rolli digiülemineku elluviimisel;

26. toonitab jõuliselt, et Euroopa Komisjon ja liikmesriigid peaksid kasutama detsentraalse töö pakutavaid võimalusi, edendades elamist maapiirkondades, saartel ja väga väikese asustiheduse ja hajusa asustusega piirkondades ning kasutades ära nendes piirkondades elamise eeliseid, mille tulemuseks võib olla keskkonnamääraselt, sotsiaalselt ja majanduslikult jätkusuutlikum ja taskukohasem elamine, kui muude põhinõuete hulgas on tagatud digitaalne ühtekuuluvus, mis tähendab peamiste digiteenuste täielikku kättesaadavust;

27. juhib tähelepanu sellele, et kasulik on jagada Euroopa piirkondade parimate tavade näiteid poliitikameetmete kohta, mis võimaldavad kestlikke detsentraliseeritud töö võimalusi ja aitavad tagada, et detsentraliseeritud töö on töökohtadel püsiv nähtus viisil, mis maksimeerib majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnamääraselt kasu;

⁽¹⁾ Iclaves & Esade, „Study on post-COVID measures to close the digital divide“, Final Report, oktoober 2021.

28. rõhutab kohalike ja piirkondlike koolide, ülikoolide, uurimiskeskuste ning kohalike ja piirkondlike ökosüsteemide rolli digitaalse innovatsiooni keskustes osalemisel või isegi nende eestvedamisel, kuna neid ei koordineerita sageli regionaalpoliitikaga, mistõttu raisatakse tihti ulatuslikku oskusteavet ja vaimset võimekust. Sellega seoses tuleb kehtestada meetmed ajude äravoolu ennetamiseks ning õiglastel tingimustel tehtav detsentraliseeritud töö võib olla osa lahendusest, iseäranis ebasoodsas olukorras piirkondades;

29. toonitab, et VKEsid on digiüleminekul vaja rohkem toetada. Nad jäävad maha suurematest ettevõtetest, kellel on rohkem ressursse, ja neil tuleb välja töötada uus oskustebaas. VKEde ja eelkõige mikroettevõtjate halduskoormust ELi vahendite juurdepääsul (mitte ainult digivaldkonnas) tuleb märkimisväärselt leevendada. Haldusnõuded peavad olema proportsionaalsed äriühingu suurusega, tagades samal ajal VKEde omanike õiglase kohtlemise ELi vahendite saamisel⁽¹²⁾. Euroopa Komisjon peaks läbi viima VKE-testi praeguste tavade suhtes ja esitama ettepanekud eelkõige mikroettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks (nt auditeid puudutavad vabastused);

30. on seisukohal, et hoolikalt tuleks jälgida taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite eraldamist digialgatustele ja eelkõige VKEdele, ning hinnata, kas VKEdele eraldatud vahendite maht on proportsionaalne VKEde panusega riiklikku (ja piirkondlikku) SKPsse;

E-valitsus, digitaalne tegevuskerksus

31. pooldab asjaolu, et Euroopa Komisjon edendab kodanikele suunatud sihipärasemat teadlikkuse suurendamise kampaaniat olemasolevatel e-osaluse platvormidel ELi, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil parema koordineerimise kaudu liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega ja parimate tavade vahetamise kaudu;

32. soovib liikmesriikidel eraldada spetsiaalseid vahendeid avaliku ja erasektori partnerluste käivitamiseks, teadlikkuse suurendamise kampaaniateks ja koolituseks, et valmistada kodanikke, eriti nooremaid põlvkondi, ettevõtjaid ja avalikku sektorit ette tulema toime küberkuritegevuse kui digiülemineku horisontaalse küsimusega. Samuti on oluline lisada kriisijärgse toetuse rahastamisprogrammi investeeringud, mis on seotud digiõppe, lairibaühenduvuse, vajalike seadmete hankimise ja õpetajate koolitamisega sellises olukorras. Sisu haldamine digiõppes tuleks samuti nõuetekohaselt läbi vaadata, võttes arvesse probleeme ja väljakutseid, mis võivad tuleneda digitaalse veebisisu kasutamisest;

33. soovib Euroopa Komisjonil ja liikmesriikidel kõrvaldada riikideülesed regulatiivsed ja koostalitlusvõime tõkked, mis takistavad digitaalse ühtse turu täielikku elluviimist ning ettevõtlike ja tehnoloogia laiendamist Euroopas. Lisaks hõlbustavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ühise mudeli visandamist näiteks lairibaühenduse platvormi kaudu;

34. on seisukohal, et piirkondlike ja kohalike avalike IT-süsteemide koostalitlusvõime riikliku tasandi süsteemidega peaks olema iga digitaalse algatuse lähtepunkt, eriti kui Euroopa Liidu IKT standardid või ELi ühised tehnilised kirjeldused on juba olemas. Koostalitlusvõime peaks alati olema seotud lahenduste ja teenuste tehnoloogianeutraalsusega muu hulgas selleks, et vältida seotust tarnijatega. Lisaks tuleks iga neile suunatud digitaalse avaliku teenuse puhul teha VKE-test. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste esindajad peaksid olema asjaomaste riikliku tasandi komiteede liikmed ja neile tuleks anda nõuandev roll peamistes koostalitlusvõime algatustes;

⁽¹²⁾ Palka mittesaavate VKEde omanike ja palka mittesaavate muude füüsiliste isikute otseste personalikulude deklareerimine põhineb ühikuhindadel, mis on samaväärsed teadlaste palgaga (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf).

35. peab väga oluliseks et avatud lähtekoodiga tarkvara ja veelgi enam avalikud avaandmed oleksid kättesaadavad kõigi väärtuslike andmestike jaoks, nagu on märgitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1024⁽¹³⁾ avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta. Seda tuleks samuti käsitleda ELi kodanike digitaalse õigusena, et tagada nende võimestamine. Samuti tuleks edendada kodanikuteadust ning sellega seoses tuleks ELi tasandil kaardistada peamised kogukonnad ja neid tuleks vastavalt rakendada, sealhulgas, kuid mitte ainult, koguda digitaalse ühtekuuluvuse jälgimiseks n.-ö. kohalikke andmeid ja soovitusi, kuidas seda saavutada;

36. nõuab kooskõlas komitee hiljutise arvamusega tehisintellekti käsitleva õigusakti kohta, et Euroopa Komisjon laiendaks mõjuhinnangut tehisintellekti tehnoloogiate mõju kohta kodanikele, eelkõige haavatavatele rühmadele, kaasates konsultatsiooni kohustuslikus korras kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja/või nende esindajad ning määratledes kõrge riskitasemega tehisintellekti tehnoloogiate jaoks rangemad läbipaistvus- ja teabenõuded⁽¹⁴⁾;

Digilõhede seire ja mõõtmine

37. rõhutab, et Euroopa Komisjon peab koos liikmesriikide, Eurostati, riiklike statistikaametite ja Teadusuuringute Ühiskeskusega edendama olemasolevate andmete geograafilise jaotuse järkjärgulist, kuid pidevat suurendamist ning laiendamist teabe ulatust nii, et see hõlmaks nõuetekohaselt digimajanduse ja digiühiskonna aspekte; Euroopa Regioonide Komitee peab olema kaasatud keskse osalejana, et tutvustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vajadusi seoses andmete, teabe ja sobivate vahenditega digitaalse küpsuse mõõtmiseks;

38. teeb ettepaneku töötada välja tugev ja terviklik kohalike diginäitajate süsteem, millega mõõdetakse digitaalset küpsust, et seda saaks kasutada otsuste tegemise taustteabena, sealhulgas kriteeriumidena majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse vahendite kindlaksmääramiseks praegu kehtiva ühissätete määruse tähenduses;

39. teeb ettepaneku, et Euroopa Komisjon ja Euroopa Regioonide Komitee teeksid koostööd liikumaks digikompassi suunas, milles võetakse konkreetselt arvesse territoriaalset mõõdet. See võimaldab minna Euroopas digiteerimise ja digiülemineku edusammude hindamiselt üle digitaalse ühtekuuluvuse arengu käsitlemisele eri territooriumidel.

Brüssel, 12. oktoober 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO

⁽¹³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/1024, 20. juuni 2019, avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56).

⁽¹⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa lähenemisviis tehisintellekti valdkonnas – tehisintellekti käsitlev õigusakt“ (ELT C 97, 28.2.2022, lk 60).